

Прищеплюємо хороші манери з раннього дитинства

Навіщо потрібні гарні манери для дітей? Якщо ввічливо ставитися до оточуючих, вони точно так само будуть ставитися і до тебе. Гарні манери - це запорука безпеки в майбутньому в багатьох ситуаціях. Якщо з дитинства малюк навчиться поводитися чемно, згладжувати необґрунтовану брутальність, навчиться уникати конфліктних ситуацій - ризик їх виникнення зменшиться.

Одночасно з формуванням поваги до оточуючих, дітям прищеплюється важливе вміння - любити людей, приймати їх думки без агресії.

Основні правила, яких потрібно навчити з дитинства

Батьки мріють, щоб у дитини життя склалося краще, ніж у них, навіть якщо доля батьків не обділила удачею.

Існують певні правила етикету, недотримання яких закриває вхід в «пристойне» суспільство. Тобто невміння спілкуватися в подальшому може перешкодити дітям які стали дорослими знайти хорошу роботу і соціально адаптуватися.

Основні правила етикету, які повинні бути щеплені з дитинства:

- **Уміння правильно вести бесіду.** Не можна перебивати, втручаючись в розмову, говорити в паралель, особливо якщо співрозмовник старший за віком. Потрібно навчити дитину чекати черги висловити думку, правильно звернути на себе увагу - легким покахикуванням, кивком, жестами.

- **Повага до оточуючих.** Навіть якщо вони молодші або чимось відрізняються з не вигідного боку, не можна нікого образити або давати образливі клички.

- **Уміння бути привітним.** Потрібно навчити малюка вітатися і прощатися.

- **Правила ввічливості.** Варто навчити не забувати вимовляти «дякую» та «будь ласка». Це показує повагу і вдячність. А для інших дорослих це буде означати, що малюк правильно вихований.

- **Телефонний етикет.** Спілкування через електронні засоби зв'язку міцно увійшло в наше життя. Дитина повинна навчитися розмовляти по телефону, вміти відповідати, обов'язково - вітатися.

- **Зберігати чистоту.** Діти повинні навчитися прибирати після себе, це вселяє оточуючим повагу.

- **Уміння приймати компліменти.** «Дякую за комплімент» - і ніяких перерахувань власних недоліків. Це вчить бачити і в інших хороші риси.

- **Повага до жінок і тих, хто старший за віком.** Дуже важливо, навчити малюка пропускати вперед дівчаток і жінок, людей поважного віку. Така поведінка змушує навколишніх при спілкуванні налаштовуватися на позитив.

- **Спортивну поведінку.** Після гри, як би вона не закінчилася, потрібно зберігати гідність. Програв - НЕ плакати й істерити, виграв - НЕ зловтішатися і не сміятися над переможеними.

- **Повага до чужої культури і релігії.** Потрібно пояснити дітям, що всі люди різні і їх традиції, звички і релігійні ритуали теж можуть відрізнятись. Це важливо особливо в наш неспокійний час, коли національна, релігійна і расова нетерпимість призводять до серйозних конфліктів.

В правила хороших манер для дітей входить також уміння не показувати свій поганий настрій, спілкуватися на позитиві, культурно, вміти користуватися столовими приборами.

Невихованість у багатьох випадках позбавляє можливості просунути по кар`єрних сходах.

Сім`я - основна школа ввічливості. Як навчити дитину хорошим манерам?

Перші уроки ввічливості малюк отримує у власній родині.

Якщо в сім`ях батьки дотримуються правил ввічливості з покоління в покоління, то дитина народжується вже «щепленою». Вона із самих ранніх років навчиться говорити «дякую» та «будь ласка». Тільки на батьківському прикладі, не повторюватиме грубі слова, відстоюючи свою позицію.

Але часто сім`я не є зразком вихованості. Батькам варто замислитись про «свою поведінку» при нащадках, щоб потім не червоніти за них. Адже не секрет, що все, що відбувається в родині діти потім переказують педагогам в садку, і складається хибна думка про нечемну поведінку батьків.

Дуже важливо, пояснюючи правила ввічливості, вести себе так, як

пояснюєш. Якщо тато вчить малюка бути акуратним, а сам сякається в скатертину, користі не буде.

Не можна одночасно пояснювати дітям, що потрібно поважати оточуючих, і при цьому, з'ясовуючи стосунки, поливати один одного брудом. Нехай малюк не знає значення багатьох слів, але він з самого раннього віку розуміє інтонацію і жести.

Неможливо навчити малюка поважати жінок або слабких, якщо тато піднімає на маму руку.

Прищеплюючи хороші манери, ніколи не можна кричати на дітей і лаяти їх, якщо вони зробили щось неправильно. Потрібно все робити тактовно, виправляти похибки з посмішкою, хвалити за хороші вчинки, дякувати за допомогу. Тоді дитина природно навчиться поважати інших і дякувати їм за допомогу.

Головна школа в житті малюка - це сім'я.

Уроки ввічливості.

Як проводити такі уроки в домашніх умовах?

За допомогою уроків хороших манер для дітей, відбувається формування майбутніх особистостей.

Для малюків кращий спосіб засвоєння знань - ігрова форма.

З зовсім маленькими діточками варто розіграти сценки, участь в якій братимуть іграшки: вони прощаються, дякують один одному і т.д. Рольові ігри навчать малюків вітатися і прощатися, звертатися до дорослих незнайомих людей, дякувати за допомогу. У наш час ввічливість допомагає комунікабельності. Без хороших манер розуміння досягти важко.

Важливо в навчанні щоб урок був цікавим.

Якщо маленькій людині в тягар заняття, то вона не буде намагатися запам'ятати, а це - зрозуміло - дратує дорослих, вони можуть зірватися. І тоді не може йти мова про жодні хороші манери. Батьки роздратовані, голос підвищений, малюк плаче - агресія породжує агресію. Надалі це завадить підлітку правильно спілкуватися, відстоюючи свою думку.

Існує спеціальна література, яка допомагає прищепити дітям хороші манери. Картинки або історії для дітей допоможуть їм зрозуміти, що добре, а що не дуже. Наприклад книга «Добрі манери для дітей» авт. О. Януш Стальчук, «Місто добрих справ» авт. Річард Скаррі, «Секрети етикету. Чарівні слова» авт. Ірина Сонечко та інші.

Одним з класичних творів, що пояснюють правила поведінки найменшим, є книга чудового поета Маяковського з промовистою назвою: «Що таке добре і що таке погано?» У ній є вірші про користь гігієни і про те, що характер потрібно виховувати з дитинства.

О. Коломийчук, С. Мотузка, С. Маршак, О. Дріз - сучасні письменники і класики минулих років своїми творами допомагають батькам пояснювати дітям, як себе слід вести в суспільстві і вдома.

Навчання правилам поведінки в садку і школі

Вихователі в садку і вчителі в школі обов'язково проводять заняття, де вчать малюків і підлітків правилам ввічливості і вмінню поводитися. Дуже добре, якщо в таку школу хороших манер для дітей дитина прийде вже підготовленою.

Елементарні правила не повинні ставити дитя в глухий кут, а деякі громадські умовності - викликати сміх.

Іноді батьки, навчаючи правильній поведінці в суспільстві, починають з необов'язкових речей, а розповіді про основні забувають. І дитина років 5-6, яка щойно викликала розчулення оточуючих умінням правильно користуватися столовими приборами, викликає у тих же оточуючих подив незнанням, що в громадському місці не можна видавати непристойні звуки.

Навчаючи дітей хорошим манерам, батьки повинні звернутися до методичної літературі, освоїти деякі педагогічні прийоми. Потрібно знати, які етичні норми варто прищеплювати підростаючому поколінню в першу чергу.

Виховувати хороші манери потрібно постійно, а не від випадку до випадку. Тільки тоді діти засвоять правильну поведінку в суспільстві й навчаться бути ввічливими. А щоденні заняття допоможуть самим батькам згадати правила етики, і допоможуть спілкуватися з оточуючими більш успішно.

Навчаємо дітей хороших манер в ігровій формі

Уміння поводитись допомагає нам доброзичливо спілкуватись один з одним. Хороші манери можуть зробити життя дитини більш щасливим і цікавим, адже виховані й добропорядні люди легше заводять друзів і частіше чують від оточуючих «так», аніж «ні».

Звісно, дитині легше ввічливо відреагувати у випадку «Дякую за чудовий конструктор», ніж «Дякую за колючий коричневий светр».

безрукавку». Однак необхідно навчати дітей проявляти хороші манери в будь-яких, навіть у найнеприємніших ситуаціях. До того ж діти володіють природною здатністю розуміти уважність, повагу й чесність, тобто ті якості, які є принципами етикету.

Але чи може навчання етикету бути цікавим? Нижче запропоновано перевірені методи навчання дітей, які виходять за рамки класичного «Мамо (тато), можна, я..?», і пропонують навчання у формі гри, виробів і безлічі вистав. Pozнайомтеcь із цими веселими способами, які під час навчання дитини хороших манер дозволять вам чудово проводити час.

Увічливе привітання

Чому простий акт зустрічі та привітання настільки лякає дітей, що їм легше заліти до вас у кишеню, ніж сказати «привіт»? Це відбувається тому, що ми самі спочатку забороняємо дітям спілкуватись з незнайомцями, а потім просимо їх увічливо розмовляти з новими людьми. Ваша дитина буде справляти перше враження на людей тисячі разів у своєму житті. Тому, навчаючи її цієї навички, ви не даремно витратите час.

• **Метод навчання:** влаштуйте уявну вечірку (зі свічками або повітряними кулями) і запросіть почесних гостей – своїх дітей. Нехай вони дзвонять у двері, використовують прийоми, покликані справити на вас приємне перше враження: зоровий контакт, теплу посмішку, міцне рукостискання та ввічливе звернення, наприклад, «Приємно з вами познайомитись» або «Дуже дякую за запрошення». Також розіграйте ситуацію, коли людина, яку ви вітаєте, у цей час дивиться на ваше взуття. Як ви при цьому почуваетесь?

Уміння робити та приймати компліменти

Компліменти не є чимось легковажним і банальним. У деякому відношенні вони складають саму основу дружби та підтримки. «Я бачу тебе», – кажемо ми нашим друзям мільйонами способів «...і мені подобається те, що я бачу». Уміння примусити людей радіти, відчувати себе чудово – одна з найбільш значущих і в той же час простих навичок, доступних кожній людині. Справжній комплімент приносить набагато більше користі, ніж просто «лайк» у соцмережі. Витончене мистецтво

робити компліменти приносить користь і дарувальнику, й одержувачу. (Просто нагадайте дітям, щоб вони остерігались робити такі сумнівні компліменти, як: «Взагалі-то ти сьогодні непогано виглядаєш» і «Ти позбувся жиру?»).

• **Метод навчання:** ось одна стимулююча стратегія, яка може вам знадобитись. Намалюйте фарбою зірочку на шматку пінопласту (він продається в будівельних магазинах) і створіть «куточок компліментів» із красивими шпильками, кнопками й різнокольоровими блискітками. Діти повинні прикріпити блискітки до зірки щоразу, коли хтось у родині робить виразний комплімент. Цей комплімент може зачіпати щось матеріальне: «Мені подобається цей колір на тобі!» або нематеріальне: «Ти такий терплячий зі мною». Одержувач компліментів повинен увічливо приймати їх. Цю зірочку можна вдягти на верхівку новорічної ялинки або поставити її в іншому куточку, надавши йому особливої чарівності.

Уміння вибачатись

Вставте в електронний шукач фразу «Веселі дитячі записки з вибаченнями», і ви знайдете унікальні приклади дитячих висловлювань – від карколомного: «Кращому брату на світі! Вибач за те, що я вщипнув тебе за горішки» до поетично блискучого: «Усе, за що я хочу вибачитись, це за те, що я не шкодую про зроблене, оскільки я намагався відчувати докори сумління, але не зміг». Але не лише дітям важко вибачатись. Пригадайте класичне виправдання політиків з метою уникнути звинувачень («Були зроблені помилки»). Слова вибачень примушують нас брати на себе відповідальність за наші дії й думати про почуття інших людей. На щастя, діти схильні до співпереживання. Як і всім нам, їм просто потрібно трохи практики.

• **Метод навчання:** для того щоб культивувати звичку щирих вибачень (а не цього невизначеного «пробач»/«вибач», яке ми й так чудово знаємо), спробуйте гру в «Шаради* вибачень». Двоє гравців

придумують сценарій поганої поведінки й мовчки розігрують його. Сценарії можуть бути, наприклад, такими: «Я посміявся над твоєю фотографією» або «Я кинув бананову шкірку на підлогу кухні». (Для

***Шарада** (фр. *charade* — «бесіда») — різновид версифікаційної гри, котрий полягає у відгадуванні закодованих слів чи виразів, сприяючи розвитку інтелекту та активізації мовного поля під незвичним, асоціативним кутом зору.

натхнення пригадайте всі відеоляпи, які ви коли-небудь бачили). Решта гравців повинні вгадати проблему та придумати способи вибачення. Дитина, яка грає роль скривдженої сторони, люб'язно приймає вибачення. За кожний правильний здогад нараховується один бал, а за зоровий контакт і щирість нараховується бонусний бал. За сміх один бал знімається.

Прояв вдячності

Вдячність – це щось більше, ніж просто «дякую». Насправді, це цілком може бути ключем до щастя. Дослідження показують, що вдячні діти відчують себе більш щасливими, краще вчаться в школі й рідше схильні до депресій, ніж їх менш вдячні однолітки. Нехай висловлення

подяки за подарунки, доброту або чудово проведені моменти увійде вам у звичку, тому що ваші діти все повторюють за вами. Коли ви бачите красивий захід сонця або задоволені смачною вечерею, висловлюйте свою подяку у присутності дітей, і ви навчите їх робити так само.

- **Метод навчання:** оберніть шматок стрічки навколо зап'ястка вашої дитини (зав'яжіть на бантик, а не на вузол). Протягом тижня нанизуйте на стрічку намистинки за кожен прояв вдячності дитини: одна намистинка за матеріальну подяку («Дякую за смачну печеню») і дві намистинки за нематеріальну подяку («Я безмежно радий бути частиною нашої сім'ї»). Ви можете нагороджувати дитину бонусними намистинками за творче вираження вдячності, наприклад, за несподівані записки із вдячністю. Немає намистин? Зав'язуйте вузлики на стрічці.

Майстерний діалог

Бесіда – це вулиця із двостороннім рухом. Одна людина щось каже, а інша слухає. Слухач повинен підбадьорювати співрозмовника, підтримувати з ним зоровий контакт і ставити запитання, робити коментарі або видавати звуки, що свідчать про його зацікавленість та увагу. Часом діти такі базіки, що краще не розмовляти з ними про те, що не підлягає розголошенню, наприклад, про фінансові проблеми мами й тата. Важливо навчити їх бути лаконічними та зрозумілими в розмові.

- **Метод навчання:** гра «Дружня картоплина». Придумайте кілька цікавих тем для розмови, потім нехай пари гравців передають один

одному «гарячу» картоплину. Протягом однієї-двох хвилин їм треба висловити свої міркування на тему, далі – передати картоплину другому гравцю. Така гра є важливим уроком. Дитина, яка любить занадто багато розмовляти, буде розуміти, що їй не вистачає двох хвилин і доводиться перевищувати відведений час або віддавати картоплину до того, як їй вдасться вичерпно висловитись. Точно так дитина, яка віддає перевагу коротким відповідям, зрозуміє, що вона занадто швидко прагне позбутись картоплини, не використавши належних хвилин.

Правила поведінки за столом

Правила поведінки за столом призначені для того, щоби зробити прийом їжі приємним для оточуючих. Протягом тижня щовечора зосереджуйте увагу на якомусь одному завданні – умінні жувати із закритим ротом, прибирати лікті зі столу, класти серветку на коліна, правильно тримати виделку (ложку, ніж), увічливо витирати губи – такий підхід не викличе роздратування й перетвори дитини, і вечерея не перетвориться на суцільне ниття. Батьки повинні домагатись того, щоб діти поступово оволоділи даними навичками. У свою чергу, батьки самі повинні поводитись за столом належним чином і разом з дітьми всюди практикувати навички застільного етикету, навіть якщо ви їсте в звичайному кафе.

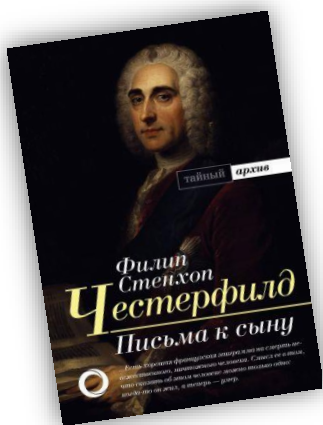
- **Метод навчання:** нехай діти зроблять з паперу бланки штрафів, а зі щільного паперу (картону) й фольги значок поліцейського, потім нехай вони по черзі стежать за порядком за обіднім столом. Порушення правил поведінки веде до штрафу, що можна оплатити привітним вибаченням: «Вибачте, офіцере. Так, я розумію, що мій рот був відкритим, коли я жував цю кашу». Людина з найменшою кількістю порушень після закінчення трапези отримує право вибрати (з'їсти) десерт.

Телефонний етикет

Коли справа стосується телефонів та інших пристроїв, навчання правил етикету ускладнюється вдвічі: діти повинні навчитись правильно користуватись своїми гаджетами і, звісно, навчитись того, коли ними не можна користуватись. Рекомендується встановлювати домашні правила, коли й де можна вмикати телефон. Важливо наполягати на суворому дотриманні таких правил. Батьки самі повинні користуватись мобільним телефоном з повагою до присутніх при цьому

дітей. Не можна вести електронне листування в той час, коли діти розмовляють з вами. А під час вечері треба обов'язково відкласти телефон подалі.

• **Метод навчання:** це може здатись архаїчною навичкою, але дитину необхідно вчити того, як телефонувати. Уявіть себе другом дитини або кимось у бібліотеці чи магазині й попросіть її зателефонувати вам на мобільний телефон з домашнього телефону, щоб розіграти можливі варіанти взаємодії. Слідкуйте за такими моментами, як представлення дитиною себе: «Добрий день! Мене звати Олена. Я телефоную, щоб дізнатись, чи продаєте ви іграшку, яку я шукаю», мова при цьому повинна бути чіткою й досить гучною, закінчення розмови – увічливим: «Дуже вам дякую. Я скоро прийду. До побачення!». Після того як дитина набуде впевненості, вона може спробувати зробити реальний дзвінок.

*Так само як освіченість,
шляхетність і честь абсолютно необхідні для того,
щоб заслужити повагу і захоплення людей,
ввічливість і хороші манери не менш необхідні,
щоб стати бажаним і приємним у розмовах
і в повсякденному житті.*

Честерфілд Ф.

Хороші манери потрібно не тільки знати, а і систематично застосовувати у житті.

Ніколи не забувайте, що поведінка людини — це дзеркало, в якому вона показує своє обличчя. Доброта вам повернеться сторицею. А, як сказав Д. Бернارد, «через свою чемність ми нічого не втрачаємо, щонайменше — місце для сидіння».

Література:

- 1) <https://childdevelop.com.ua/articles/upbring/900/>
- 2) <http://vihov.in.ua/prishheplyuyemo-xoroshi-maneri-grayuchi/>
- 3) <http://radymo.pp.ua/3779-prischeplyuyemo-garn-maneri-z-samogo-rannogo-vku-1001-rada.html>
- 4) <https://chomu-navchytisya.info/81-prischeplyuyemo-horosh-maneri-ditin.html>